

En fortæller fortæller - et møde med Lars Lilholt på papiret, på scenen og i hjemmet ved Gudenåen

Første gang jeg så Lars Lilholt var på Stalden i Silkeborg - måske var det i 1980. Jeg hoppede rundt på det pyttelille dansegulv i bondeskjorte og stort hår, mens Lars, sammen med de andre Kræn Bysteds-medlemmer, spillede Historiesangen. Et par år efter tog jeg og min violin og min lilla kjole og mit endnu større hår til Christiania, hvor det vist nok var blevet til Lars Lilholt Band. Jeg fik en Lars Lilholt lp i julegave det år, som blev spillet igen og igen på stereoanlægget fra Brugsen. Det var tider.

Mange år gik, uden jeg tænkte ret meget på Lars Lilholt. Men så så jeg ham på TV i et program om Dalton, som han gendannede sammen med Johnny Madsen og Allan Olsen i 2009. Minderne dukkede frem; lydene, duftene, menneskene - altsammen noget, som havde fyldt en masse engang i mit liv. Da Henrik fra Eventhuset fortalte mig, at Lars Lilholt er det næste store navn, der skal give koncert for os på Borgen i Fuengirola, læste jeg hans bog (Drømme og Dæmoner, 2010), og så tog turen down Memory Lane for alvor fart.

Som det fremgår af hans sange, har Lars Lilholt et episk talent. Han er en historiefortæller, og således er hans bog historien om et menneske, der voksede op i 50'erne og 60'ernes Danmark, var ung i 70'erne og 80'erne og voksen i 90'erne og 0'erne. Det er en skæbne, han deler flere millioner andre danskere. Så hvorfor udgive en erindringsbog? Et spørgsmål man kunne stille mange selvbiografikere, og som man, når man har læst deres bøger, ofte ikke får svar på. I tilfældet Lars Lilholt indeholder bagsiden af bogens omslag imidlertid allerede svaret: "Der skulle gå mange år, før jeg lærte, at man må og skal lægge sine inderste drømme ud for hinandens fødder. Man skal turde lægge sine sorte huller frem i lyset. Derude er deres sugende tyngdekraft ikke så stor, og de bliver lettere at se og nemmere at undgå".

Lars Lilholt fanger mig allerede i prologen, hvor han følsomt beskriver sit farvel til sin mor. Med grødet stemme læser jeg det op for min mand. Han fortæller det så fint, så rigtigt. Det ved jeg, og en masse andre voksne mennesker, der møder barnet i sig selv, når mor går bort. "Verden skrumper ind, når ens mor ligger for døden", skriver han poetisk. Og sådan bliver han ved, mens han fortæller os historien om barndommen ("Børn er som engle, der endnu ikke har mistet vingerne"), familien, kammeraterne, legene og den tid, han voksede op i med referencer til den tid, vi nu lever i ("Skaberevne og fantasi er de vinger, alle børn fødes med, og som visner bort med alderen, hvis man ikke passer på dem. Vingerne har det bedst uden

for institutionerne, de pressede tidsskemaer og den latterlige "kvalitetstid" med voksne. Kvalitetstid er et andet ord for dårlig samvittighed").

Mange gange undervejs i læsningen lader jeg tankerne flyve. Flyve tilbage til min egen barndom. Han rammer noget dybt inde i mig, og får mig til at huske oplevelser, fornemmelser, forventninger... Han skriver fx et sted, at han sad på kantstenen med benene strakt frem foran sig på asfalten. En lille ting, egentlig, men den blev stor for mig. Jeg ser mine egne små barneben strakt ud foran mig. De er sommerbrune og ser lidt skæve ud. Jeg har en lysblå nederdel på, hvide strømper og sandaler. Vi spiste middag allerede kl. 17 hjemme hos os, så jeg venter på de andre af gadens børn. Jeg kan mærke forventningen. Kommer de mon ud? Skal vi spille rundbold, lege heks, hoppe i bue, hinke? Jeg kan dufte, at der kommer regn. Kan I huske den helt særlige danske sommerduft?

Historien handler også om kærester, idoler, venner, rusmidler, ensomhed og den knivfobi, som martrede hans sind i flere omgange. Og så handler den selvfølgelig en masse om musik. Kald det Kærlighed er Lars Lilholts største hit ("Igenem 20 år har den ligget i top på KODA's årlige lister over de mest benyttede sange på landets spillesteder og restauranter, og i starten af 2010 blev den kåret som de sidste 20 års mest benyttede sang i Giro 413. Men det vigtigste er, at den lever. Den lever sit helt eget liv i skoler, på institutioner, på restauranter, til halballer ja, sågar i kirker... Tænk, at mit rodede kærlighedsliv, mit behov for gestaltterapi, min lidenskab for renæssancemusik og amerikansk vestkystrock samt almindelig angst for fast arbejde skulle føde denne henrivende horeunge af en ørehænger").

*Det er for let at gå fra
kærlighed til had
Lad os prøve at skille det ad
Kald det Kærlighed. Portland 1986*

Fra en koncert med 6000 publikummer: "Koncerten er hjemme nu, folk har glemt sig selv og skråler lykkeligt med... Den sang er gået ind i utallige menneskers dna, og det skal jeg have stor ydmyghed for... Jeg elsker, når publikum synger med, grænsen mellem scene og plads bliver udvasket".

Lars Lilholt fortæller så beskrivende om livet som musiker, at man burde opfordre alle kommende musikere til at læse den, mærke efter dybt i maven, om det er det, de vil - og

kan.

Historien indeholder fine afsnit om kærligheden til kvinderne i hans liv, til børnene og livet ved Gudenåen, som blev hans helle. Den handler om drømme, løgne, kriser og angst. Men den handler også om at finde styrken i at være ærlig. Lægge kortene på bordet, og alt det gode, der kan komme ud af det.

Drømme og Dæmoner er en flot formuleret bog, og når man, som jeg, er en hund efter detaljer og sproglige finesser, er den ren fryd - som fx disse tanker d. 11. september 2001: "Nu var det ikke kun inde i mig, der var kaos. Hele verden var i kaos, og jeg kunne mærke den irrationelle angst bore sig ind på en tom plads i mit baghoved. Den plads, der havde stået ledig, siden Muren faldt som et symbol på den kolde krigs afslutning".

Måske er du en stor fan af Lars Lilholt, og kan synge med på alle hans sange. Måske husker du ham fra engang - ligesom jeg. Måske kender du ham slet ikke. Uanset hvilken kategori, du hører ind under, så synes jeg, du skal læse bogen, høre musikken - og så ses vi sikkert til koncerten på Borgen i Fuengirola d. 9. april.

Min kollega, Jeppe Schjødt, har mødt Lars Lilholt til en snak om bogen, musikken og om, hvad vi kan forvente os af koncerten i her i Spanien.

Munken og Cirkusloppen

Lars Lilholts nye bog viser, at livet som musiker byder på op og nedture, og et liv, hvor det er svært at få plads til både musikken og familien. At få de to ting til at fungere sammen har været Lars Lilholts store drøm lige siden han greb guitaren og begyndte at skrive sange som 15-årig. Men for at få drømmen til at gå i opfyldelse kræver det, at han i løbet af året kan udfylde to vidt forskellige roller; munken, der kan se glæden i de små ting om vinteren, og cirkusloppen, der er entertainer og frontfigur, om sommeren.

Ud af den midjyske tåge dukker Ry's kortfattede byskilt op. Lars Lilholt har ti minutter tidligere sendt mig en SMS med teksten: "Er på hotellet. Lars." En besked der, meget lig sin afsender, ikke udgiver sig for mere, end den er. Måske endda lidt mindre. Jeg møder manden bag, få minutter senere, i caféen på Ry Park Hotel. Her sidder en mand, der har solgt 2,3 millioner plader gennem de sidste 30 år. Halvlangt hår og iført skovmandsskjorte med

ærmerne tilfældigt smøget op. En mand der uden videre kan falde i ét med resten af Ry's indbyggere.

To-i-et liv

"Jeg lever to liv. Den ene halvdel af året er jeg cirkusloppet, og den anden halvdel af året er jeg sådan en munk."

Om efteråret og vinteren er Lars Lilholt munken, der kan sidde og filosofere over udsigten fra baghaven eller føle glæden ved en tur på ski i det danske snelandskab. Om sommeren kommer cirkusloppen op i ham, og så leder og fordeler han arbejdet i det cirkus, der i daglig tale hedder Lars Lilholt Band. Det er en livsstil, der er nødvendig, for at kunne leve af musikken, men Lars Lilholts biografi, 'Drømme og dæmoner' afslører, at det til tider har været svært at kontrollere de to forskellige liv.

Lars Lilholt har valgt selv at skrive sin biografi i stedet for at lade en journalist gøre det, og det har givet en meget ærlig og bramfri biografi.

"Jeg har prøvet at skrive den, så den ikke handler om alle mulige fede mennesker, jeg har mødt, men om at være et helt almindeligt lille menneske, der forsøger at leve sit liv, så det giver mening."

Lars Lilholt lægger stor vægt på, at han vil fortælle den ægte historie, uden at lægge fingre imellem. For det har langt fra været nemt at udleve drømmen om, at kunne leve af musikken.

"I starten lever man jo på en sten. Jeg havde ikke så mange krav til tilværelsen, det skulle bare køre rundt. Og så skulle vi leve vores drøm. Jeg havde to drømme. Den ene var længslen efter musikken. Den anden var længslen efter kvinden. Og så prøvede vi at kombinere det."

Det kostede imidlertid det første ægteskab, hvor Lars Lilholt prøvede at få familielivet og musikken til at fungere hver for sig. Det kunne ikke lade sig gøre, og så måtte den ene vige. I det nuværende ægteskab blev børnene taget med på den årlige turné, og det blev en større succes:

"Da de to mindste af mine børn var små, var de altid med. Så de er vokset op i en bus om sommeren. Da de var helt små, fik de ørepropper i, og blev lagt ned i en flightcase og kørt ind under scenen."

Lars Lilholts far forsøgte ellers at få ham til at vælge en anden bane, selvom han selv havde introduceret ham for den musikalske kreativitet. Der var oliekrise i 1973 og det gjaldt om at finde et hverv, der kunne give en sikker indkomst. Men Lars ville ikke opgive drømmen:

"Da jeg var 20, sagde min far: 'Det er meget godt med al den musik, men skal du ikke have et ordentligt arbejde.' Så sagde jeg: 'jo, jeg spiller, til jeg bliver voksen.'"

Mere end 'Kald det kærlighed'

Hvis voksen betyder, at Lars Lilholt er blevet tilfreds med den situation, han sidder i, og udviklingen er stoppet, så er han langt fra voksen endnu. Hvis en musiker skal blive ved med at have arbejde på den danske musikscene, skal der være en konstant udvikling i materialet. Og det passer Lars Lilholt helt fint:

"Jeg skal selv skabe. Jeg får ikke bare nogle opgaver. Jeg skal gøre ligesom en billedhugger, som ser en granitsten: 'Hov, der sidder en lille fugl derinde.' Der er ikke andre, der kan se den, men det kan jeg. Sådan er det også at være sådan en som mig."

En 'lille fugl' som Lars Lilholt ikke selv havde set blive en så stor succes, som den er blevet, er 'Kald det kærlighed'. Sangen blev skrevet en nat i 1985, og udgivet i 1986, men ikke som det vigtigste nummer på pladen. Den var henstillet til en placering på LP'ens side to, fordi Lars Lilholt ikke havde tiltro til dens kvaliteter. Nummeret viste sig senere at blive en af Danmarks mest kendte numre, i skarp konkurrence med Kim Larsens 'Kvinde min'.

"'Kald det kærlighed' har betalt det hus, jeg bor i og åbnet nogle døre, der har gjort det muligt

at leve af det her i en menneskealder. Det, tror jeg ikke, kunne have ladet sig gøre, hvis jeg ikke havde den ene øjenåbner. Jeg kommer aldrig til at lave et hit af den slags igen... Det kan man ikke."

Fejltagelser styrker nærværet

Hvis der er en ting, Lars Lilholt elsker, og aldrig bliver træt af, ved at stå på scenen, så er det nærværet til publikum. Et nærvær, der ofte skabes af fejltagelser. Som engang på Skanderborg Festival, hvor han pludselig glemte andet vers af Kald det kærlighed:

"Alt går i stå, og jeg står bare der midt på scenen. Der bliver sådan helt stille, og så begynder folk at grine. Så må jeg ind til bandet: 'For satan, jeg kan ikke huske det.' Og så begynder folk nede blandt publikum at råbe. 'Nåh ja, det er rigtigt.' Og så kommer jeg i gang igen. Og det gjorde overhovedet ikke den sang dårligere. Det gjorde den faktisk bedre. For i fejlen opstod der et nærvær, som alle faktisk profiterer af."

Lars Lilholt elsker ligefrem at fejle. Der er ikke noget bedre til at skabe nærvær og få publikum med. Og det er ofte, når vanerne overtager scenen, at fejlene er med til at få liv i både bandet og publikum.

" Så sker der et eller andet. Fra det øjeblik kan man mærke energien. Hele orkesteret er lige pludselig tændt og ladt, og hvordan redder man den her. Og så kommer der et enormt nærvær."

Fuengirola på turnéplanen

Kald det kærlighed er også med sikkerhed på repertoiret i Fuengirola den 9. april. For selvom Lars Lilholt skifter sange ud fra koncert til koncert, er Kald det kærlighed altid på programmet:

"Den eneste konstant er, at jeg synes det vil være at tage pis på folk, hvis jeg ikke spiller Kald det kærlighed. Der er trods alt nogle, som kun kommer, for at høre den. Så den tager vi med i en eller anden udgave. Og den viser vi stor respekt."

Den 9. april betræder Lars Lilholt hidtil ukendt jord. Han har aldrig før været i Spanien, og ser frem til at spille under varmere himmelstrøg. Så kom og se munken endnu engang forvandle sig til cirkusloppen og levere den sikre og medrivende underholdning, han er så kendt og elsket for.